

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (neljäs jaosto)
26 päivänä tammikuuta 1995

Asia T-549/93

D
vastaan
Euroopan yhteisöjen komissio

Henkilöstö – Kurinpitomenettely – Kurinpitolautakunta – Tutkimus –
Sukupuolinen häirintä

Täydellinen teksti ranskan kielellä . . . . . II – 43

Aihe: Kanne, jossa vaaditaan kumoamaan 30.9.1993 tehty komission päätös, jossa määrätään kantajalle henkilöstösääntöjen 86 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaisesti kurinpitorangaistuksena viraltapano, poistamatta tai vähentämättä oikeutta vanhuuseläkkeeseen.

Lopputulos: Kanne hylätään.

Tuomion lyhennelmä

Kantajalle ilmoitettiin 4.5.1993 häntä koskevan kurinpitomenettelyn aloittamisesta sillä perusteella, että hänen väitettiin syyllistyneen edustuston päällikkönä

toimiessaan edustuston naispuolisen henkilökunnan sukupuoliseen häirintään ja viranhoitoon liittyviin rikkomuksiin. Kun kantajaa oli kuultu, hänet pidätettiin virantoimituksesta, mutta hän ei menettänyt oikeutta palkkaan, henkilöstösääntöjen 88 artiklan mukaisesti. Nimittävän viranomaisen tehtävään määräämä virkamies järjesti nimittävän viranomaisen toimitiloissa kantajaa rikkomuksista syyttävien henkilöiden ja todistajien kuulemisen ja tarkasti virantoimituspaikan. Nimittävä viranomainen toimitti 9.7.1993 kurinpitolautakunnan käsiteltäväksi kertomuksen, jossa kantajan väitetään syyllistyneen edustuston päällikkönä toimiessaan kyseiseen edustustoon palkattujen paikallisten naispuolisten työntekijöiden sukupuoliseen häirintään. Kertomuksessa ei mainita enää ”vakavia viranhoitoon liittyviä rikkomuksia”. Kurinpitolautakunta suositti 27.7.1993 päivätyssä lausunnossaan, että nimittävä viranomainen ”määrää D:lle henkilöstösääntöjen 86 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaisen kurinpitorangeistuksen, nimittäin viraltapanon, poistamatta tai vähentämättä oikeutta eläkkeeseen”. Kurinpitolautakunnan järjestämässä kuulemistilaisuudessa kantaja vaati täydentävän tutkimuksen järjestämistä, jossa kuultaisiin asianosaisia ja nimenomaisesti kolmea kantajaa rikkomuksista syyttävää henkilöä ja lääkinällistä asiantuntijaa. Kurinpitolautakunta hylkäsi tämän vaatimuksen. Kuultuaan uudelleen kantajaa nimittävä viranomainen ilmoitti hänelle, että se päätti hyväksyä kantajan vaatimuksen kaikkien kolmen kantajaa rikkomuksista syyttävän henkilön kuulemisesta ennen häntä koskevan päätöksen tekemistä. Tämä kuuleminen pidettiin 7.9.1993 nimittävän viranomaisen edustajan läsnäollessa. Nimittävä viranomainen kuuli kantajaa viimeisen kerran 15.9.1993 henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 7 artiklan mukaisesti.

Tämän menettelyn päätyttyä nimittävä viranomainen määräsi kantajalle rangaistuksena 1.12.1993 lähtien viraltapanon, poistamatta hänen oikeuttaan eläkkeeseen, sillä perusteella, että kantajan menettely, joka ilmenee asianomistajan valahtoisista lausunnoista, on hyvin vakava virhe ja yleisesti sovellettavan oikeuden rikkomus, eikä sitä voida puolustella kantajan terveydentilalla eikä millään muullakaan seikalla.

Ensimmäinen kanneperuste, jossa on vedottu henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 7 artiklan kolmanteen alakohtaan ja henkilöstösääntöjen 88 artiklan kolmanteen alakohtaan

Henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 7 artiklan kolmannen kohdan rikkominen

Henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 7 artiklan kolmannen kohdan mukainen määräaika ei ole ehdoton, mutta siinä ilmaistaan hyvän hallintotavan mukainen sääntö, jonka tarkoituksena on sekä hallinnon että virkamiesten edun mukaisesti välttää perusteeton viivytely tehtäessä päätöstä, johon kurinpitomenettely päättyy. Tämän vuoksi kurinpitoviranomaisilla on velvollisuus saattaa kurinpitomenettely päätökseen viivyttelemättä ja toimia siten, että jokainen kurinpitomenettelyyn liittyvä toimenpide toteutetaan kohtuullisen määräajan kuluessa tätä edeltävästä toimenpiteestä. Tämän määräajan noudattamatta jättäminen – jota voidaan arvioida vain tapaukseen liittyvien erityisten olosuhteiden perusteella – voi johtaa päätöksen kumoamiseen (25 kohta).

Viittaukset: asia 13/69, Van Eick v. komissio, yhteisöjen tuomioistuin 4.2.1970 (Kok. 1970, s. 3); asia 228/83, F. v. komissio, yhteisöjen tuomioistuin 29.1.1985 (Kok. 1985, s. 275); yhdistetyt asiat 175/86 ja 209/86, M. v. neuvosto, yhteisöjen tuomioistuin 19.4.1988 (Kok. 1988, s. 1891); asia T-26/89, De Compte v. parlamentti, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin 17.10.1991 (Kok. 1991, s. II-781, 88 kohta).

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa kantajaan kohdistetut kurinpitomenettelyyn liittyvät toimenpiteet on toteutettu kohtuullisen määräajan kuluessa (26 kohta).

Henkilöstösääntöjen 88 artiklan kolmannen kohdan rikkominen

Henkilöstösääntöjen 88 artiklan kolmannen kohdan tarkoituksena on saman artiklan muiden kohtien mukaisesti estää, että kurinpitomenettelyn kohteena olevalta virkamieheltä voitaisiin pidättää palkka yli neljän kuukauden ajalta, jos häntä koskevaa tapausta ei ole ratkaistu. Tämä neljän kuukauden määräaika on ehdoton vain siltä osin, että määräajan kulumisen jälkeen virkamies saa taas koko palkkaansa 88 artiklan neljännen kohdan mukaisesti (32 ja 33 kohta).

Koska kantaja on saanut palkkaa koko virasta pidättämisen ajan, väite 88 artiklan kolmannen kohdan mukaisen määräajan rikkomisesta on tehoton (34 kohta).

Toinen kanneperuste, jossa on vedottu henkilöstösääntöjen 87 artiklan toisen kohdan ja puolustautumisoikeuksien rikkomiseen

Kurinpitolautakunnalla on henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 6 artiklan mukaan valta harkita, onko tarpeen määrätä pidettäväksi asianosaisten kuuleminen (44 kohta).

Viittaukset: yhdistetyt asiat 255/83 ja 256/83, R. v. komissio, yhteisöjen tuomioistuin 11.7.1985 (Kok. 1985, s. 2473, 24 kohta).

Nimittävä viranomainen sai kurinpitolautakunnan selvästi sääntöjen mukaisesti tehdyn lausunnon ja päätti toimittaa kantajan edun vuoksi kantajan ja häntä rikkomuksista syyttävien henkilöiden välisen kuulemisen, vaikka kurinpitolautakunta oli pitänyt tällaista kuulemistä tarpeettomana. Kantaja väittää, että nimittävällä viranomaisella oli velvollisuus toimittaa kuulemisen tulokset kurinpitolautakunnan käsiteltäväksi, koska kurinpitolautakunta ei voinut ottaa niitä käsiteltäväksi viran puolesta (43 ja 45 kohta).

Vaikka henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 11 artiklan sanamuodossa ei aseteta nimittävälle viranomaiselle mitään velvollisuutta aloittaa kurinpitomenettely uudelleen kurinpitolautakunnassa, ei se estä sitä, etteikö tällainen velvollisuus voisi johtua tämän määräyksen mukaisesti ylemmästä puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen periaatteesta (47 ja 48 kohta).

Henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 11 artiklassa mainittujen "uusien seikkojen" sisältö on määriteltävä saman liitteen 1 artiklan mukaisesti, jonka mukaan kurinpitolautakunnalle toimitetussa kertomuksessa on "ilmoitettava selvästi ne teot, joista syytetään ja tarvittaessa olosuhteet, joissa ne on tehty". Jos täydentävissä asian

selvittämistoimissa ilmenee uusi seikka, josta syytetään, tai uusi olosuhde, jossa epäillyt teot on tehty tai joku muu sellainen uusi seikka, joka voi vaikuttaa olennaisesti tosiseikkojen tai tekojen, joista syytetään, ulottuvuuden tai vakavuuden arvioimiseen ja joka muuttaa täten kurinpitolautakunnalle toimitetun kertomuksen sisältöä, nimittävällä viranomaisella on velvollisuus henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 11 artiklan ja puolustautumisoikeuden kunnioittamisen periaatteen mukaisesti aloittaa uudestaan kurinpitomenettely jättämällä kurinpitolautakunnalle uusi kertomus (49 kohta).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että nimittävä viranomainen on perustellusti todennut, ettei osapuolten kuulustelussa ollut selvinnyt uusia tosiseikkoja ja ettei sillä tämän vuoksi ollut velvollisuutta saattaa asiaa uudelleen kurinpitolautakunnan käsiteltäväksi (54 kohta).

Nimittävä viranomainen voi siirtää toimivaltansa kurinpitomenettelyn aikana yksiköiden moitteettomaan toimintaan liittyvistä syistä sillä edellytyksellä, että henkilöstösäännöissä virkamiehille myönnetyt takeet säilytetään ja että hyvän hallintotavan periaatetta henkilöstöhallinnossa ei vaaranneta (57 kohta).

Viittaukset: yhdistetyt asiat 27/64 ja 30/64, Fonzi v. komissio, yhteisöjen tuomioistuin 8.7.1965 (Kok. 1965, s. 615); asia 46/72, De Greef v. komissio, yhteisöjen tuomioistuin 30.5.1973 (Kok. 1973, s. 543); asia 49/72, Drescig v. komissio, yhteisöjen tuomioistuin 30.5.1973 (Kok. 1973, s. 565).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, ettei käsiteltävänä olevassa asiassa ole syrjäytetty henkilöstösäännöissä myönnettyjä takeita, koska nimittävä viranomainen on saanut riittävästi tietoja asiasta pöytäkirjasta, jossa kuvataan yksityiskohtaisesti menettely kuulustelun aikana (58 kohta).

Kolmas kanneperuste, jossa on vedottu ilmeiseen harkintavirheeseen

Nimittävä viranomainen ei ole asettanut kyseenalaisiksi asianomistajien esittämiä syytöksiä tai esitettyä näyttöä vaan on pitänyt väitettyjä tosiseikkoja toteen näytettyinä. Kyseessä ovat sukupuoleen kohdistuneet teot, jotka kantajan on väitetty kohdistaneen edustustonsa kolmeen naispuoliseen virkailijaan, yleensä lukitussa toimistossaan tai yksityisessä asunnossa, jossa asuva virkamiesharjoittelija ei ollut tuolloin paikalla. Kantaja on väitteiden mukaan muun muassa puhutellut asianomistajia sopimattomasti ja ilmaissut sukupuoliset halunsa. Hänen on väitetty paljastaneen itsensä ja harjoittaneen itsetyydytystä yhden asianomistajan läsnäollessa, pakottaneen yhden asianomistajista koskettelemaan sukupuolielimiään ja yrittäneen sukupuoliyhteyttä yhden asianomistajan kanssa. Kaikkien näiden tekojen on väitetty tapahtuneen useaan kertaan ja ilman kyseisten paikallisten virkailijoiden suostumusta (67 ja 68 kohta).

Nimittävä viranomainen on esittänyt useita todistusseikkoja. Ensinnäkin syytöksiä tukevat kolmen asianomistajan lausunnot, jotka on annettu kolmeen kertaan ja ovat kaikilta osin yhtäpitävät. Se seikka, että kolme naispuolista virkailijaa esittää samantyyppisiä väitteitä yhtä aikaa, vahvistaa heidän kertomuksiaan enemmän, kuin jos vain yksi heistä olisi antanut tällaisia lausuntoja. Näitä lausuntoja tukevat edustuston muun henkilökunnan komission tutkijoille antamat lausunnot (69–71 kohta).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että nämä todistusseikat ovat olleet riittäviä siihen, että nimittävä viranomainen on voinut todeta, että teot, joista kantajaa on syytetty, olivat toteennäytettyjä (72 kohta).

Koska nämä teot loukkaavat henkilöstösääntöjen 12 artiklan mukaista viranhoidon uskottavuutta, nimittävä viranomainen on voinut perustellusti todeta, että kantaja on laiminlyönyt vakavasti henkilöstösääntöjen mukaisia ja virkaansa liittyviä velvollisuuksia (75 kohta).

Toteennäytetyt tosiseikat osoittautuvat sukupuoliseksi häirinnäksi sellaisena, kuin se on määritelty suosituksen nro 92/131 liitteessä, jonka mukaan tällaisen käytöksen on oltava sukupuolisidonnaista tai perustuttava sukupuoleen, kohteen on koettava se epämieluisaksi ja kohdehenkilöön on kohdistettava pelottelua, vihamielisyyttä tai nöyryyttämistä tai hänen annetaan ymmärtää, että suostumisesta tai kieltäytymisestä aiheutuu vastaavasti etuja tai haittoja virkauralla. Sellaisen käytöksen, johon kantaja on syylistynyt, luokitteluksi sukupuoliseksi häirinnäksi ei ole välttämätöntä, että asianomistajat olisivat näyttäneet selvästi että se oli epämieluisaa; tällaista vaaditaan vain silloin, kun teot joista syytetään koskevat pelkkää sukupuolista kiinnostusta (76 ja 77 kohta).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa ovat kyseessä kaikki kolme sukupuolisen häirinnän muodostavaa seikkaa (81 kohta).

Neljäs kanneperuste, jossa on vedottu harkintavallan väärinkäyttöön

Koska esitetyt tosiseikat tukevat täysin kanteen kohteena olevaa päätöstä, jonka tarkoituksena on lopettaa kantajan kurinpidollisesti virheellinen käyttäytyminen, on harkintavallan väärinkäyttöä koskeva kanneperuste perusteeton (87 kohta).

Viides kanneperuste, jossa vedotaan suhteellisuusperiaatteen, suosituksen nro 92/131 ja perusteluvelvollisuuden rikkomiseen

Kun ne seikat, joista virkamiestä syytetään, on näytetty toteen, voi kurinpitoviranomainen ratkaista, minkä rangaistuksen se määrää. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi korvata nimittävän viranomaisen ratkaisua omallaan, ellei kyseessä ole ilmeinen virhe tai harkintavallan väärinkäyttö (96 kohta).

Viittaukset: edellä mainittu asia F. v. komissio.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että koska tutkitut tosiasiat ovat olleet niin vakavia, nimittävän viranomaisen määräämään kurinpitorangeistukseen ei liity ilmeistä harkintavirhettä (97 kohta).

Sukupuolisessa häirinnässä on kyse rikkomuksesta, johon sovelletaan kurinpitojärjestelmän määräyksiä ja jolle määrätään henkilöstösääntöjen 86 artiklassa eriasteisia rangaistuksia. Henkilöstösäännöissä määrättyssä kurinpitomenettelyssä ei määrätä tarkasti rangaistusten ja rikkomusten välistä suhdetta. Komission ei siksi ole tarvinnut muodostaa erityyppisiä sukupuolisen häirinnän ilmenemisen muotoja vastaavaa rangaistusasteikkoa voidakseen määrätä teoille kurinpidollisen seuraamuksen (98 kohta).

Sellaisen päätöksen perusteluvelvollisuuden, jossa jonkun todetaan syyllystyneen johonkin, tarkoituksena on sallia yhteisöjen tuomioistuimen harjoittaa päätösten laillisuusvalvontaa ja se, että asianosaiselle ilmoitetaan tarpeelliset tiedot siitä, onko ratkaisu perusteltu vaiko ei. Tätä velvollisuutta on arvioitava jokaisessa tapauksessa konkreettisesti, ottaen huomioon riidanalaiseen päätökseen liittyvät erityiset olosuhteet (99 kohta).

Viittaukset: asia 225/82, Verzyck v. komissio, yhteisöjen tuomioistuin 9.6.1983 (Kok. 1983, s. 1991); asia 108/88, Cendoya v. komissio, yhteisöjen tuomioistuin 13.7.1989 (Kok. 1989, s. 2711); asia 69/83, Lux. v. tilintarkastustuomioistuin, yhteisöjen tuomioistuin 21.6.1984 (Kok. 1984, s. 2447, 36 kohta).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että päätös on riittävästi perusteltu (100 ja 101 kohta).

Kuudes kanneperuste, jossa on vedottu siihen, että velvollisuutta tehdä kantajaa koskeva psykiatrinen tutkimus on rikottu

Se seikka, että kantajan käyttäytyminen on ollut epänormaalia, ei ole osoitus siitä, ettei tämä olisi ollut vastuussa teoistaan, eikä kantaja ole siksi voinut vaatia kurinpitolautakuntaa tai nimittävää viranomaista tekemään kantajaa koskevaa psykiatrista tutkimusta (105 ja 106 kohta).

Ratkaisu:

Kanne hylätään.